

AZ IDŐJÁRÁS ÉS A MINDENNAPI ÉLET

Készítette: Wagner Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 2. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) Melyik évszakra jellemző?					
A)	A tanulók a tanító utasítása szerint csoportokat alkotnak. Szókártyákon az egyes évszakokra jellemző kifejezések szerepelnek, a csoportok aszerint rendszerezik, hogy melyik évszakhoz tartoznak. (verőfényes, rügyfakasztó, farkasordító, zimankó, kánikula, enyhe, izzasztó, rügyfakasztó napsütés stb.). 15 perc	Előzetes tudás mozgósítása Érvelés Rendszerezőképesség	Csoportmunka – megbeszélés	szókártyák a kifejezésekkel a diák munkafüzetből	P1 (Melyik évszakra jellemző?)
B)	A csoportok magyarázó szöveget készítenek. az időjárás piktogramokhoz. 15 perc	Előzetes tudás mozgósítása Szövegalkotás	Csoportmunka – megbeszélés	D1 (Időjárás piktogramok) ceruza	P2 (Időjárás piktogramok)
C)	Időjárás elemeit leíró szavakhoz, szókapcsolatokhoz piktogramokat terveznek, rajzolnak a gyerekek. 15 perc	Előzetes tudás mozgósítása Képi kifejezőképesség	Frontális – önálló munka	rajzlapok, színes ceruza	P3 (Az időjárás elemei)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
D)	A csoporttagok felöltöztetik a babákat a négy évszaknak megfelelően. 15 perc	Előzetes tudás mozgósítása Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés	öltöztetőbabák, különböző időjárásnak megfelelő ruhadarabok	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II. a) Beszélgessünk az időjárásról!					
A)	A gyerekek arról beszélgetnek, mit jelent az időjárás kifejezés, hogy milyen elemeket (mennyiségeket) kell mérni, illetve előrejelezni az időjárással kapcsolatban. Az időjárás elemeit jelentő szavakat felírják a táblára (hőmérséklet, csapadék, szél, nap-sütés, esetleg: nap kel és nyugszik). Megbeszélik azt is, hogy milyen tevékenységek jellemzők az egyes évszakokra. 10 perc	Hétköznapi életből származó ismeretek összekapcsolása a témával Asszociációs képesség Szókincsfejlesztés Figyelmes hallgatás	Frontális osztálymunka – megbeszélés		
II. b) Figyeljük meg közösen! I.					
A)	A gyerekek az időjárás elemeinek a megfigyelését készítik elő. Megszervezik a munkát, kiosztják a feladatokat, valamint felveszik az első mérési adatokat. 15 perc	Feladattartás fejlesztése Felelősségérzet alakítása Pontosság Mérés Adatok rögzítése	Csoportmunka – megbeszélés	D2 (Időjárási megfigyelések)	P4 (Figyeljük meg közösen!)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. c) Figyeljük meg közösen! II.					
A)	Az elmúlt időszakban mért adatokat összehasonlítják azzal, amit a kérdéses évszakra általában tudunk. Megállapítják, hogy megfelelt-e az időjárás az ilyenkor szokásosnak, milyen eltérések voltak stb. 10 perc	Összehasonlítás Érvelés Ismeretszerző képesség	Kooperatív – csoportszóforgó		a rögzített megfigyelések
II. d) Melyik évszokról szól?					
A)	Az időjárással kapcsolatos különböző kijelentéseket csoportosítják, évszakhoz rendelik a tanulók. 15 perc	Szókincsbővítés Együttműködés	Frontális – önálló munka	D3 (Feladatlap)	
B)	A csoportok időjárás-jelentések közül húznak, és a közös megfigyelések alapján megpróbálják azonosítani, hogy melyik napról van szó. 15 perc	Emlékezet Összefüggés-kezelő képesség Véleményalkotás	Csoportmunka – megbeszélés	időjárás-jelentések borítékban	P4 (Melyik napról szól?) a közös megfigyeléseket tartalmazó táblók

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. e) Mit tegyünk az úti csomagba?					
A)	Az egyes évszakok nevét kisorsolják a csoportok között, majd az lesz a feladatuk, hogy állítsák össze azoknak a fontos ruharaboknak és egyéb kellékeknek a listáját, amelyeket egy abban az évszakban szervezett erdei iskolába induló gyerek feltétlenül vigyen magával. Csomagolópapírra minden csoport felrajzol egy utazótáskát és belerajzolják vagy beleírják az eszközöket. 15 perc	Együttműködés Elemző gondolkodás Kreativitás	Kooperatív – kerekasztal	papírlapok, színes ceruza, ragasztó, csomagolópapír	
B)	Az egyes évszakok nevét kisorsolják, majd lerajzolják, milyen ruhába kell öltözni az adott évszakban szervezett kiránduláshoz. Kitalálnak olyan játékokat, programokat, amelyeket abban az évszakban egy szabadtéri kirándulás során közösen csinálhatnak. 15 perc	Együttműködés Elemző gondolkodás Kreativitás	Csoportmunka – megbeszélés	papírlapok, színes ceruza, ragasztó, csomagolópapír	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III. a) Neked melyik évszak a kedvenced? Miért?					
A)	A gyerekek beszélgetnek az egyes évszakok szépségéről, hogyan alkalmazkodnak ehhez az emberek és más élőlények, milyen fontosabb tevékenységek, ünnepek kötődnek az egyes évszakokhoz. 10 perc	Figyelmes hallgatás Beszédkészség Rendszerezőképesség	Frontális – beszélgetőkör		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B)	Az egyes évszakokhoz kapcsolódó rajzokat, illetve festményeket készítenek a gyerekek, miközben zenét hallgatnak (pl. Vivaldi: <i>Négy évszak</i>). 10 perc	Asszociációs készség Fantázia Finommotorika	Frontális – önálló munka	rajzeszközök CD és lejátszó	

Mellékletek

P1 MELYIK ÉVSZAKRA JELLEMZŐ?

A szókártyák a mellékletben megtalálhatóak.

P2 IDŐJÁRÁSI PIKTOGRAMOK

A szókártyák a mellékletben megtalálhatóak.

P3 AZ IDŐJÁRÁS ELEMELI

Írjuk fel a táblára az időjárás elemeinek neveit: szél, csapadék, nap-sütés, hőmérséklet. Utaljunk rá, hogy a csapadék évszakonként más lehet, a szélnek is vannak különböző erősségű fokozatai. Esetleg össze is gyűjthetjük közösen a megfelelő kifejezéseket.

P4 FIGYELJÜK MEG KÖZÖSEN!

A tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy az időjárási megfigyelésekre maradjon elegendő idő. Ezt az elegendő időt a tanító határozza meg, de legalább egy hétre szükség van a megfigyelések elvégzéséhez. Ezért azt javaslom, hogy a modulra szánt két órát ne egyben, hanem legalább egy hét megszakítással szervezzük meg. Az első órában beszéljük meg az adatgyűjtéssel kapcsolatos feladatokat, szervezzük meg a munkát, a folytatásra akkor kerüljön sor, amikor megfelelő számú adatunk gyűlt már össze. Beszéljük meg, ki melyik napi időjárást fogja rögzíteni.

A méréseket nem tanórákon, hanem a tanítás előtt vagy után kell elvégezni. Jó lenne, ha az esti időszakról is lennének megfelelő adataink, ezért mindennap több tanulót is bízunk meg az esti adatok otthoni rögzítésével. Természetesen ilyen feladatot csak azoknak a tanulóknak adhatunk, akiknek otthon van alkalmuk leolvasni a hőmérőről az adatokat. Ha van lehetőségünk a válogatásra, akkor célszerű az esti adatfelvételhez olyan tanulókat felkérni, akiknél az iskolaihoz hasonló helyen található a hőmérő, mert a hőmérő elhelyezkedése befolyásolhatja a mért adatokat. Ha az esti adatfelvétel megszervezése túl bonyolult, ezt el is hagyhatjuk.

Az iskolai adatfelvételre azokat a tanulókat kérjük meg, akik otthon nem tudják leolvasni a hőmérsékletet. A délutáni adatot a napközis gyerekek rögzítsék az iskolában, mielőtt hazamennek. Az adatok felvétele lehetőleg azonos időpontokban történjen.

Ez után legalább egy hétig zajlik az adatok felvétele (ez az időszak lehet hosszabb is), és eközben a gyerekek a közös megfigyelési táblán rögzítik az adatokat. A táblát elkészíthetjük a megadott lapok

egymás mellé rögzítésével is, de a rovatokat átmásolva nagyobb papírra készíthetünk új tablót is. A cél az, hogy a megfigyelt időszakról mindenki által látható módon rögzítsük az adatokat.

A többi időjárási elem megfigyelésével kapcsolatosan válasszunk közösen rögzítési módot. Ehhez használhatunk bármilyen piktogram-rendszert, de a gyerekek által tervezett piktogramokat is. Bármelyik használata mellett döntünk is, az osztályteremben legyen jól látható helyen kitéve a közös jelrendszer.

P5 MELYIK NAPRÓL VAN SZÓ?

A megfigyelt időszakban gyűjtsünk össze minél több napilapból időjárás-jelentéseket. Ezeket sorsolással osszuk szét a csoportok között úgy, hogy egyszerre csak egy jelentéssel dolgozzon egy csoport, majd ha azt azonosította, akkor húzzon másikat. Az a fontos, hogy a közösen elkészített táblázat alapján azonosítsák a kérdéses napot, eközben segítsék egymást a feladat értelmezésében. Az azonosított időjárás-jelentéseket tegyük a nekik megfelelő naphoz.